

Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Trondhjem.

Ennold Möller.
Kongeriget Norges
Herligheder.
T-hjem 1758.

V box 34:996

Møller Møller, Enevold

Kongeriget Georges Herligheder,

Angaaende

Berg-Værker, Manufacturer,
Fabriker, Glas-Pusterier, Papir-
Olje-Sæbe-og Krud-Møller, Su-
ker-Værker, Salpeter-Værker, Salt-
Værker, Sang-Brug, Skoug-Brug,
Fiskerier, Jagt, Elver, Marke, En-
ge, og anden videre Landets
Frugtbarhed frem for
forige Tider.

Til den Ende sammenskreven,
at enhver estertænkssom Undersaat
deraf kand bevæges til at prise og take den
rige og runde GULD for sine utal-
lige Belgjærninger.

Af

Enevold Møller.

Liebhavere kand sinnge Skriftet med denne
Melodie:

Skal Venus med sin Søn for alle Hjerter cc.

Kronhjelm, trokt Aar 1758.

V box 34:996

S^{1.}u vil jeg sange om vort Norske Kongerige;
Men lade Sjæl og Sind, min Tak og Tans-
ke stige

- Med tusinfoldig Pris til Himlens Herre op,
Alt Echo høres känd i høje Himel-Top.
2. Alt det der haver Tro og Tunge, Maal og Mæle,
Med Aandens Røgtelse for Naade-Stolen knæle;
Dg lægge Hjertets Tak og Læbers Offer ned;
Alt yde GUD sin Pris for al sin Miskundhed.
3. Vor Synd i tusindtal mod Himelen maa raabe,
Dg vi forskylder ej den mindste Naade-Draabe;
Den burde straffe os i sin Retfærdighed;
Men stedse Strømmesvis der flyder Naade ned.
4. Som Jorden efter Vand vi efter Synden tørster,
Forfædrene og vi, ja Præster, Konger, Forster:
I Tanke, Gjærning, Ord vi synde jo med Flid;
Vi løber ind i Synd, som Hesten ind i Strid.
5. Men GUD forbarme dig og seer til os i Naade;
Spar dette syndig Folk; og lad ej Ketten raade!
Lad din Langmodighed og Naade løse hver
Til sand Omvendelse, og stedse naadig vær!
6. Enhver af os nu vil, i dete Kongerige,
Vor Synd ved Troens Skjold og Syndebod be-
frige;
- Vor Synd vi vaske vil i Poenitentses-Vand,
Dg ydmyg come frem til Dig vor Skabermænd.
7. Vi vil nu tale om din Naade mod vort Rige,
Om dine Gjærninger, der haver ike Lige;
Men deres store Sum er plat utællig,
Vi känd ej tælle dem, dog bør vi take dig.

8. Fast

8. Fast heele Verden staar i Brand af Krigens Lue,
Men her i Norden er kun Fred og Fryd at skue;
Hist er kun Blod og Død, Elendighed, Uro,
Her känd enhver i Fred sit Hus og Hjem bebo.
9. Vi os lyksalige for andre Lande skriver;
Vi haver næsten glemt hvad Krig og Fejde giver.
Vi dine Fødes: Gaar i grønne Enge gaar,
Dg haver nu haft Fred i Forrettyve Aar.
10. I saadan yndig Fred og ønskelige Tider
Vor mildeste MONARCH for Landets Røtte stris-
der,
Dg giver Kongeligt Exempel til enhver,
Alt bringe Rente frem af Freden her og der.
11. Han mange Stiftelser i Nagerne besikter,
Manufacturerne, Haandværker og Fabriker;
Dg dete er den Tært jeg nu vil tale om,
Hvad Herlighed der er i Norges Kongedom.
12. Til Sandstøv Søndensfelds jeg sender første
Tanker,
Til Kongsberg Sølv-Værk, hvor de blanke Pæn-
ge vælter;
Thi dete Penge-Skrin er største Herlighed,
Som jeg i Norges Land endnu at nævne veed.
13. See! slikt Klenodie og Skat vor Herre gjemte
Til Nordens Jorde-Gud, Kong CHRISTIAN
den Femte;
Thi denne Konge og prisværdige MONARCH
Ned første Frugter af saa rig en Penge-Værk.
14. Larvigens Jerne-Værk er frugtbart uden Lige,
Ja det frugtbareste i Norden tør jeg sige;
Participanterne känd aarlig nyde der
En fast utroelig Sum til Bytte for enhver.
15. I Bærum, Dikkemark og Hakkedal der findes
Dg rige Værker, hvor der megen Naade vindes.
Her

- Her Nordenfields er et nu nyligen anlagt
 i Mostamarken, som har ingen Bytte bragt.
16. Thi samme endnu i sin Fødsel monne være,
 Men hvad det blive kand, vil Tiden siden lære.
 Imidlertid skal det min ringe Forbøn faae,
 At Interessenterne maa rige Frugter naae.
17. Der flere Bærker vel i dete Rige regnes,
 Som giver meget Jern, hvis Navne ikke tegnes;
 Thi jeg dem ikke veed, det er mig nok, at du
 Kand have Marsag til, at komme GUD ihu.
18. End Røraas Kobberværk, Skatkameret i Nors-
 den: (a)
- Bed dig saa mangen Mand er rig og holden vorden.
 Du haver troelig tjent vort Norge mange Aar,
 Gid og din Tjeneste fra Norge aldrig gaar!
19. Vort Foldals Kobberværk og Løkkens nu maa
 vises,
 Som ere værdige af Ejerne at prises;
 Thi en anseelig Sum de giver her i Nord,
 Endskjønt Profiten ej er altid lige stor.
20. Imellem Bragnæs og imellem Kongsberg fins-
 des (b)
- Et Glase-Pusterie, som aldrig før kand mindes.
 Saa fine Glase der og gode kjøbes kand,
 Som de var kjøbt i det kære Engeland.
21. Et Marmor-Steenværk ved Bragnæs og florerer,
 Der er saa rigt, at det vor Kjøbenhavn fournerer.
 Saa mangen prægtig Gaard og Kongens eget
 Slot
- Deraf er bygget op, men sær galant og got.
22. Men Nordenfields kand faaes i Mængde Over-
 nes Steene,
 Hvorved Arbejderne maa lægge trette Beene.

(a) Nordenfields ligesom Kongsberg Søndenfields.
 (b) Ved Hogsund.

- Lig-Steen findes og i Mængde her i Nord,
 Og Steen til andet Brug, som giver Binding
 stor.
23. Ved Fridrichshald og den afbrændte Bergen
 findes
 Ny Sukker-Møller, hvor der megen Bytte vindes.
 I sær en prægtig er sadt op i Tronhjems-Stad,
 Som, GUD se Lov! gjør hver Participanter
 glad.
24. Ved Christiania og der i Stiftet findes
 Saa mangen ny Fabriqv, at Mængden ikke mindes:
 Der ere Bærker nu til Salt, til Olie,
 Til Sæbe, Krud, Papir for begge Rigerne.
25. Manufacturerne, som virker Loy til Klæder,
 Tobaks-Fabriqverne, hvor mangt et Die græder
 Ved denne stærke Damp, de ere og i Flor,
 At mange Penge nu af Landet ikke gaar.
26. Til denne Mængde mand endnu med Glæde
 marker,
 At der oprettes nu hos os Salper-Bærker,
 Da en Retsindig Mands og Patriotes Flid (a)
 Vi seer at vise sig i denne gylden Tid.
27. Han veed at føre det til Nøtte, som forkastes.
 De som vil ei staae bi, de bør og billig lastes.
 Omkring Søekanterne vi disse Bærke seer,
 Som vist i Tiden sin Profit og Rente teer.
28. Ja hvo kand hver en Ting for sig i sær beskrive,
 Som det befindes? Eligt vidtløftigt ville blive.
 See! hvilke Frugter af den dyrebare Fred!
 Læg du din dybe Tak for Fredens Første ned.
29. Hvo skulle sagt os det, at nogen Tid paa Jorden
 Saa mangt et Værk at gaae i dete kolde Norden?
 Jeg hvert et Værk dog ej har sadt i dete Skrift,
 Thi mange flere gaae i fulde Flor og Drift.
30. Vi

(a) se: Doct. Erics.

30. Vi mange Tønder Guld beholder nu i Landet,
Som før gik udenlands og rejste over Blandet.
Ja mangel fattig Haand fortjener nu sit Brød
Ved disse Bærker, saa den lider ingen Nød.
31. Om jeg nu Dannemarks Fabriquer ville tegne,
Og alle Bærker her i begge Riger regne,
Mand en utrolig Sum til stor Forundring fant.
Du skulle ikkun see vor Danmarks Diamant.
32. Vort kjære Kjøbenhavn, hvor Kongen residerer,
Du skulle see hvor det i Prægtighed florerer
Af nye Kirker og af Marmor-Bygninger,
Forgyldte høje Spir og andre Stifsteller.
33. Glds Gjerning her hos os er stor og uden Lige,
Det maa enhver med Tak og stor Forundring sige;
En ufornuftig Mand, en Gæk, forstaar ej sligt,
Han senger ej med Fryd, at yde GULD sin
Pligt. (a)
34. Jeg vil da holde mig ved Norges Kongerige,
Og om dets Herlighed vil noget meere sige.
Jeg vil nu vise hvad Naturen giver det
Af Skove, Mark og Vand, og det optegne ret.
35. Men Skoven her i Nord er lige stor med Landet,
Thi Skov er over alt, saa er det og med Blandet:
Paa nordre, vestre og paa søndre Kant er Vand,
Men paa den østre Kant er Sverrig Raboe-Land.
36. En Bonde Søndenfelds, paa sine visse Stæder,
Ved megen Bjelke-Hugst sig fæder, feeder, glæder;
Af mange Skove der og Master hugges Land
Saa døgtige, som de Land faaes i noget Land.
37. Gaugtømmer overalt i Norge er at finde
Til Planker og til Bord, at Ejeren Land vinde
Contante Penge til sit Hus og Kongens Skat,
Og lige har det jo paa beste Maade fat.

(a) Psalm. 22.

38. En

38. En Mængde Gauger der og findes i vort Rige,
Hvorved saa mangen Mand sig stedse Land berige.
Mand Lemmer, Bord og sligt i Elve floder ned
Fra Stæd til andet, og foruden Kostbarhed.
39. Fast gennem hver en Bøjd i Norge Elve rinder,
Og mange Fjorde, hvor mand kommer sammen-
binder,
Saavel som Bord, og da henføres Flodeviis,
Men de om Vinteren fremfører det paa Iis.
40. Jeg vil nu melde lit om Norges Fiskerier,
Til Norges Gild og Fisk de andre Lande frier:
Paa Fisk er Norge rig, paa Gild dog allermest,
Men iblant anden Fisk er Laxen allerbest.
41. Af Ulver, Torst og Øveit, Hys og Graasej
Mængde,
Ja tøndevis Land faaes i Norges nordre Længde,
En Mængde skibes ind og føres udenlands,
Af dem der søge maa sin Føde her til Vands.
42. I Landet overalt Land vilde Fugle skydes,
Som steege eller kogt Land lakre Tænder bydes.
En Jerpe, Nype og Marhane, Tødder, Rø, og
En Hare, som der sprang saa fort som hine flø.
43. I den Betragtning af slig Skov og Jagt tillige,
Og store Fiskerie, Land vi om Norge sige:
I dette Rige har den Nordeste MONARCH
Lyst-Skov, Villdane og sin rige Fiskepark.
44. Jeg Norges Grøde-Mark og grønne Græse-Eng
Maa ogsaa i mit Skrift blant Herligheden mænge,
Af begge slags der nu langt flere findes her,
Og større i Begreb, end fordoms-Maringer.
45. Thi Bonden rødde op og reenser sine Fjorde,
At de frugtbare Land til Græs og Grøde vorde;
Saaledes skeer det og i Norge Mar for Mar,
Thi Bønderne de vil forbedre hver sin Gaard.

46. Der

